

Sevim Ak

Resimleyen: Behiç Ak

VANİLYA KOKULU MEKTUPLAR

70
basım

CAN
ÇOCUK

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Editör: Mehmet Erkurt
İç Tasarım: Gözde Bitir Tufan
Tasarım Uygulama: Recep Eren

1. Basım: 2002

70. Basım: 20.000 adet, Eylül 2023

ISBN 978-975-07-0168-9

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2002

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sarıyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: Vizyon Basımevi Kâğıtçılık Matbaacılık
ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.; Sertifika No: 52098
Adres: Beylikdüzü O.S.B. Mah. Orkide Cad. No:1/Z
Beylikdüzü - İstanbul

Bu kitabın sahibi:

.....

Sevim Ak

Samsun'da doğan Sevim Ak, 1976'da Yıldız Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği'nden mezun oldu. Biyokimya uzmanlık eğitiminin ardından yirmi beş yıl Heybeliada Sanatoryumu'nda ve özel kliniklerde çalıştı. 'Oyun oynamaya' benzettiği yazma tutkusu öğrencilik yıllarına uzanan Sevim Ak'ın ilk öyküsü 1985'te, Cumhuriyet gazetesinin pazar ekinde yayımlandı. İlk çocuk kitabı *Uçurtmam Bulut Şimdi* (1987), yayımlandığı yıl Akademi Kitabevi Çocuk Edebiyatı Öykü Ödülü'nü kazandı. *Düşlere Sobe* adlı çocuk oyunu İstanbul Şehir Tiyatroları'nda, *Horoz Adam* ve *Korsan* adlı kitabından aynı adla uyarlanan oyun da Ankara Devlet Tiyatroları'nda sahnelendi. *Horoz Adam* ve *Korsan*, aynı zamanda Uluslararası Çocuk ve Gençlik Kitapları Kurulu'nun (IBBY) "Engelli Çocuk ve Gençlere Dair Göze Çarpan Kitaplar" kataloğuna seçildi. 2000-2007 arasında, İLKİYAR Vakfı'nın Gezici Projeleri kapsamında, ODTÜ'nün desteğiyle 160 yatılı bölge okulu ve 30 köy okulunda gerçekleştirdiği öykü okuma ve yazma etkinliklerindeki anı ve izlenimlerini, *Güneşin Çocukları* adlı kitapta topladı. Bu etkinliklerin sonuçları Fransa'da *Lignes D'Ecrites*'ün çeşitli sayılarında da yayımlandı. Çocuklar için otuzdan fazla kitap kaleme aldı. Bazı kitapları Almanca, Arapça, Korece ve Felemenkçe'ye çevrildi. *Kırk Şemsiye* adlı resimli öykü kitabı, Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (ÇGYD) tarafından 2006 yılının En İyi Resimli Kitabı seçildi. 2009'da Astrid Lindgren Anma Ödülü, 2012'deyse Hans Christian Andersen Ödülü gibi çocuk edebiyatının Nobel'i kabul edilen, iki prestijli ödüle aday gösterildi. Televizyon çocuk programları için senaryolar, *Leylek Kardeş* adlı animasyon dizisi için öyküler yazdı. Edebiyatta 35. yılını kutladığı 2023'te, Troya Folklor Araştırmaları Derneği'nin düzenlediği Troya Kültür Sanat Ödülleri kapsamında Oğuz Tansel Çocuk Edebiyatı Ödülü'nün sahibi oldu. Çocukların sorunları üzerine düşünürken kendini hep yeni bir kitabın içinde bulan Sevim Ak, İstanbul'da yaşıyor. Şehrin özellikle çok sevdiği sokaklarında ve adalarında, kedilerin ve martıların eşliğinde bambaşka hayatları ve hayalleri öyküleştiren.

Yazarın yayınevimizden çıkan diğer kitapları:

AZ BUÇUK TEO
BABAMIN GÖZLERİ KEDİ GÖZLERİ
ÇİLEKLİ DONDURMA
DALGALAR DEDİKODUYU SEVER
DOMATES SAÇLI KIZ
DÖRTGÖZ
ESKİLER ALIRIM
GAZETE FISILTILARI
GEMİCİ DEDEM
GÖKTE BİRİ VAR
GÖZLERİNDE GÜNEŞ VAR
HORUZ ADAM VE KORSAN
KARŞI PENCERE
KIRIK ŞEMSİYE
KUŞLU KÖY
KÜÇÜK SIRLAR
LODOS YOLCULARI
MAHALLE SİNEMASI
MELO
PEMBE KUŞA NE OLDU
PENGUENLER FLÜT ÇALAMAZ
PUF, PUFPUF, CUF, CUFCUF VE CİNO
PULDAN TAŞTAN LAHANADAN
SAÇLARINDA SORU İŞARETLERİ
SAKIZ KIZIN GÜNLERİ
SEN, BEN, ELMA AĞACI
SICAK ÇİKOLATALI YOLCULUKLAR
SİRK KIZI
ŞARKINI DENİZLERE SÖYLE
TOTO VE ŞEMSİYESİ
TOTO'NUN SINIFI
UÇURTAMAM BULUT ŞİMDİ

*“Yaşam bir aynadır, sen ona gülümsersen
o da sana gülümser.”*

Canım annem Rabia Ak'a

Eylülün son günleri. Hava serinledi, günler iyice kısaltmaya başladı. İnsanın canı artık yünlü giysiler giyip, sıcak salep içmek istiyor.

Kıymık, ekşi yoğurt yemiş gibi bakıyor bana. “Salebi de nereden çıkardın şimdi? Şu gökyüzündeki terziden söz etsek ya,” diye homurdanıp duruyor.

Kıymık bu günlerde aklını, havayı erkenden karartan suçluyla bozmuş. Suçlu dediği de gökyüzünde, bulutların arasında oturan terzi.

Bakın, nasıl da pişkin pişkin gülümsüyor şimdi! Dedektifliğinden söz açılacak ya, ağzı kulaklarında. Kırk yıllık polis şefinde onun havası yok.

“Ehemmm... Suçlular elimden asla kurtulamaz.”

Fırsat önüne geldi. Hiç kaçırır mı? Günün birinde ona işimin düşeceğini sanıyor. Yatak odasının kapısına astığı kâğıdın aynısından elime tutuşturdu.

*“Yolunda gitmeyen bir iş varsa
bir suç ve bir suçlu mutlaka vardır.”*

Kıymık Dedektiflik ve Keşif Bürosu
Danışma ücretlidir.

Kihkih! Kihhh... Bu büroya işi düşen oluyor mu Allah aşkına?

“Gazetelerdeki polisiye olayları sadece polisler mi araştırıyor sanıyorsunuz? Her olayın dosyası bende de var. Faili belirsiz olayları günü gününe izler, ipuçlarını biriktiririm. Suçluyu da... bazen bulduğum olur...”

Akşam oldu mu, Kıymık'ı görmelisiniz. Gülmekten yerlere yatarsınız. Her akşam konserve kutularından yaptığı teleskopuyla gökyüzündeki suçlu terziyi aramaya çıkıyor. Sözde bu terzi, görünmeyen makasıyla her yirmi dört saatte günün bir dakikasını kesiyor ve görünmeyen makinesiyle geceye dikiyormuş.

Kıymık sinirinden tırnaklarını yemeye başladı.

“Güneş, kış geceleri daha çok tembellik etsin diye tutmuş bu terziyi!”

Geçenlerde Kıymık, mahalle ve sınıfındaki tüm arkadaşları, komşuları, şarkıcılar, film yıldızları, müzik grupları, öykü kahramanları adına bir sürü

dilekçe yazdı. Dilekçe kâğıdına değil, kullanılmış kâğıtlara, gazete kenarlarına, dergi parçalarına, kumaş artıklarına, mendillere, eline ne geçtiyse ona. Dilekçeleri birbirine güzelce bağlamayı da becerdi. Neyle mi? Eline ne geçtiyse onunla: Kurumuş ot parçalarıyla, çiçek saplarıyla, elektrik kablolarıyla, sosis bigudilerle...

Başını ellerinin arasına almış, kara kara düşünüyor şimdi. Bir yandan da gözlerinin önünden geçen gri bulutlara acıklı acıklı bakıyor.

“Öff... Bu dilekçeleri gökyüzündeki terziye nasıl ulaştırabilirim ki! Uç uca ekledim, olmadı, kısa geldi.”

Dilekçelere bir göz atayım, dedim. Şaşırdım. Bayağı meydan okuyor terzi hanıma:

Gündüzden kırptığın dakikaları ya bir çuvala koy ya da denize at. Geceye ekleme.

Vayyy!

Kıymık'ın gecelerle ne alıp veremediği var diye düşünüyorsunuz, değil mi?

Kıymık için uzun geceler demek, anneanesiyle geçirecek upuzun saatler demektir. Herkes anneanesini çok sever. Oysa Kıymık'ın en büyük derdi anneanesi. Ona sadece *anneanne* deyin, gülüyorsa bile birdenbire asılır suratı. Bacası tıkanmış bir soba gibi burnundan, ağzından, kulaklarından pofur pofur dumanlar çıkararak homurdanır:

“Öff... Gene mi anneannem... Anneannemle yaşamım dayanamayacağım kadar sönük ve renksiz.”

Kıymık, kızıl sarı saçları gözlerinin içine giren, burnunun üstü tuzluktan püskürtülmüş gibi çillerle kaplı, kısacık boylu, zayıf, bayramlarda okulun borazancıbaşısı, anne ve babasının tek çocuğu, anneannesinin biricik torunudur. Annesi ve babası ayrılmışlar, Kıymık'ı bir süre için anneannesine bırakmışlar.

Anneanne, Kıymık'ın yaşamını tıpkı bir öğretmen gibi programa sokmuş.

“Kıymık her sabah okula gidecek... Öğleyin okuldan dönecek... Yemek yiyecek ve hemen derslerinin başına oturacak... En az iki saat ders çalışacak... Sonra sokağa çıkabilir... Hava kararır kararmaz eve dönecek...”

Hava karardıktan sonra evde anneanneyle oturmak yok mu, bu Kıymık'ın canını sıkıyor işte! Anneanne geceleri keyifsiz oluyor. Ya midesi gaz yapıyor, ya dizleri ağrıyor ya da ayakları uyuşuyor. Ödevlerini yapmasına hiç yardımcı olmuyor. Kıymık içinden çıkamadığı bir soruyla karşılaştığında, başı öne eğik, elleri arkasında, yüzü alev alev yanarak odasında dört dönüyor.

“Öff... Anneannem nerede yanlış yaptığımı gösterse ya! Göstermez... Çünkü o zaman bir işe yarar! Anneannem bir işe yaramak istemiyor!”

Kıymık'ı can sıkıcı bir çocukmuş gibi tanımanızı istemem. Bu aralar sıkıntılı günler geçiriyor, o kadar. Aslında güler yüzlü, sevimli, hoş uğraşları olan şirin bir çocuk.

Kafası yaşamı kolaylaştıracak keşiflerle dolu. Küçücükken, yemeğini mama sandalyesinde bir tutuklu gibi yediği dönemlerde önemli bir karar almış: ‘Büyüyünce kendimi, yaşamı eğlenceli kılacak keşiflere adayacağım!’

“Ah, şöyle bir makine şu günlerde ne çok işime yarar! Dügmesine basacaksın, ağzını açacak. Ağ-

zından istediğın kâğıdı, diyelim ki yazılı ya da ödev kâğıdını vereceksın, kâğıttaki tüm yanlışları düzeltecek, bir de çikolata ikram edecek!”

Çikolata mı? Ooo... Çikolatayı hâlâ unutmadın mı Kıymık?

Kulağına gitmesın, anneanesi birazcık cimridir. Kıymık’a çok az para verir. Verirken de mutlaka şu soruyu sorar:

“Şimdi bu parayla ne alacaksın?”

“Çikolata,” derse, “Yaa... Dişlerin çürüyecek... Tamiri için gene para isteyeceksın,” deyip parayı vermekten vazgeçer.

“Otobüs bileti alırım. Okula otobüsle giderim,” derse, “Yaa... Yürü de bacakların benimki gibi kireçlenmesın,” der.

“Tost alırım,” derse, “Yaa... Kilo al, sonra da erimek için pahalı bir spor salonunun yolunu tut,” diye karşılık verir.

Anneanne istediğı yanıtı hiçbir zaman alamaz. Üstelik, “Demek ki paraya ihtiyacın yokmuş,” deyip, avucundaki parayı Kıymık’ın yalvaran bakışlarının altında çantasına geri koyar.

“Yaa... Bana hak verdiniz mi şimdi?”

Sen hep haklısın, Kıymık.

Anneanneyi çok yaşlı sanmayın. O kadar da yaşlı değil.

“İsmi Körpegül... Nasıl yaşlı denir ona?”

Annesi gül fidanı dikerken doğurmuş onu. Adı o yüzden Körpegül. Yaşı altmış bile değil, ama nedense yorgun görünüyor. Kaplumbağadan yavaş hareket ediyor. Söylenenleri işitebilmek için kulak kepçesini sesin geldiği yana çeviriyor. Konuşurken ağzından baloncuklar çıkıyor.

“Konuşur mu sanki? Upuzun geceler boyunca ağzını açtığı sayılıdır. O da konuşmak değil, esnemek için. Konuşmasına hep aynı cümleyle başlar zaten:

‘Beni bir on yıl önce görecektin...’ Arkasından iç çeker ve devam eder:

‘Ne enerjik, ne güzel bir kadındım! İnsan ne oldum dememeli, ne olacağım demeli. Bak, şimdi her yanım ağrıyor. Bir yerden bir yere giderken zorlanıyorum. Artık bana kim eskilerin Körpegül’ü der.’”

Kıymık, anneannesinin on, yirmi, otuz yıl önceki fotoğraflarda benim diye gösterdiği kadının, anneanesi olmadığını iddia eder hep. Çünkü fotoğraflardaki kadın sürekli gülüyormuş. Anneannesini ise bir gün bile gülerken görmemiş.

“Elbette... Gülen göz gülmeyen göze, gülen ağız gülmeyen ağza, gülen yanaklar gülmeyen yanaklara nasıl benzer?”

Anneannenin günleri bir koltuktan kalkıp ötekine oturmakla geçiyor.

Ah, sürekli oturmak ne sıkıcıdır!

“Büyüyünce anneannem gibiler için bir koltuk

icat edeceğim. Üzerinde bir saatten fazla oturunca yayları dışarı fırlayacak.”

Harika bir buluş!

Kıymık oturmaktan hiç hoşlanmaz.

“Hep oturmak zorunda olsaydım, herhalde çıldırırdım.”

Peki ya hep yemek yesen?

“Ooo... Yemek yemekten hiç bıılır mı?”

Her gün en sık tekrarladığı şeydir yemek yemek.

“Bu beni hiç sıkmaz. Üstelik her seferinde bir başka tat alırım. Hem ben sadece yemek mi yiyorum

canım. Başka bir şey yapmıyor muyum? Müzik dinliyorum, top oynuyorum, şiir ezberliyorum, raflara tırmanıp çikolata arıyorum, kuşlara yem atıyorum, televizyon seyrediyorum. Anneannemse hiç yerinden kalkmıyor. Ev işlerini sabahları gelen bir teyze yapıyor. Anneannem ne yemek pişiriyor, ne alışverişe gidiyor, ne sokakta dolaşüyor, ne de balkona çıkıyor. Ziyaretine gelen de öyle az ki! Postacı bile unutmuş onu. Acaba gazeteci de olmasa kapısını kim çalardı?"

Gazeteyi sağlık haberlerini okumak için alır anneanesi. Sağlıkla ilgili edindiği bilgileri harfi harfine uygular.

"Ah, anneannem... Hiç unutmuyorum. Bir sabah kahvaltıda altı yumurta birden haşlamıştı. Gazetede okumuş, yumurta ömrü uzatıyormuş. Ama günde en az altı tane yersen!"

Birkaç hafta sonra yumurtanın zararlarıyla ilgili bir başka yazı okumuş, "Yumurta damarları tıkiyormuş. Ayda bir yumurta yiyeceğiz artık!" diye bas bas bağırmıştı.

"Ah, gazete de olmasa, bu evde hiçbir şey değişmeyecek!"

Kıymık, bu sabah da her sabahki gibi sütünü içerken gazetenin çizgi bantlarına göz attı. "Tırmık" adlı çizgi bandın hemen altında küçük bir ilan gözüne çarptı:

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

Sevim Ak

Resimleyen: Behiç Ak

VANİLYA KOKULU MEKTUPLAR

Annesiyle babası ayrılan Kıymık, bir süreliğine anneannesinin yanına yerleşmek zorunda kalır. Hayal gücü çok geniş bir çocuk olduğundan, kendi dedektiflik ve keşif bürosunu kurar. Bir gün, Kıymık'ın uzun zaman önce ölmüş dedesine, otuz yıl önce Paris'ten postalanmış bir mektup gelir. "Aaa! Krala'a Bak!" diye başlamaktadır mektup. Bir masaldır bu, mis gibi de vanilya kokmaktadır! Derken mahalleden başkaları da benzer mektuplar almaya başlayınca, acar dedektif Kıymık bu göndereni belirsiz mektupların gizini çözmek üzere kolları sıvar...

Çocuk edebiyatımızın en sevilen yazarlarından **Sevim Ak**'ın yüz binlerce çocuğa ulaşan kitabı *Vanilya Kokulu Mektuplar*, öykülerin iyileştirici ve dönüştürücü gücü üzerine, usta sanatçı Behiç Ak'ın renkli resimleriyle canlanan sihirli gerçekçi bir roman.

ISBN 978-975-07-0168-9

9 789750 701689